

Posudek

Na rigorózní práci Mgr. Niny Veškrnové s názvem „Společná zahraniční a bezpečnostní politika a evropská bezpečnostní a obranná politika EU (mezinárodněprávní aspekty)“

Rigorózní práce je věnována problematice mezinárodní bezpečnosti se zaměřením na zahraniční a bezpečnostní politiku EU. Práce je členěna na úvod, který je formálně pojat jako celá kapitola, dále zahrnuje kapitola o vývoji po Maastrichtské smlouvě. Třetí kapitola je věnována evropské bezpečnostní a obranné politice, následuje závěr. Celkový rozsah práce je 100 stran.

Práce je podle slov samotné autorky zpracována na základě historicko-logické metody, s tím, že těžiště práce spočívá v kapitolách, které se zabývají Evropskou unií a vývojem bezpečnostní problematiky, počínaje Západoevropskou unií až po Evropskou bezpečnostní a obrannou politiku (str. 6).

Uchazečka se nejprve zabývá po historickém úvodu, otázkami Bruselského paktu, Marshallovým plánem. Větší pozornost věnuje Organizaci spojených národů a v této souvislosti kolektivní bezpečnosti podle kapitoly VII Charty OSN. V této části se autorka na str. 14 zabývá úvahami o akcích podle čl. 42. Měla by v tomto směru vysvětlit zda nejprve musí být aplikován čl. 41 a teprve poté může Rada bezpečnosti rozhodnout o použití čl. 42. Na str. 15 též částí se uchazečka zabývá čl. 43 Charty OSN. Text působí dojmem, že čl. 43 byl skutečně naplněn. Na též straně se zaměřila i na problematiku Ústavy ČR ve vztahu k mezinárodním smlouvám. Je otázkou zda lze tvrdit, že Ústava určuje v rámci hierarchie právních norem právní sílu vyhlášených mezinárodních smluv. Toto své konstatování by měla autorka vysvětlit. Dále je v této kapitole věnována pozornost otázkám Severoatlantické aliance a její úloze. V této souvislosti se na str. 23 a násl. uchazečka zmiňuje o mírových operacích třech generací. Je otázkou zda opatření zahrnující prvky donucení lze ještě považovat za mírové operace. Uchazečka by měla při ústní obhajobě vysvětlit tato svá konstatování. Daná kapitola zahrnuje i hodnocení dnes již neexistující Organizace Varšavské smlouvy.

První kapitola zahrnuje i vývoj evropské politické obranně-bezpečnostní spolupráce do roku 1992 (str.29 a násl.). Zabývá se problematikou vzniku třech evropských společenství (ES). Jedná se již o vlastní téma na určitém vývojovém základě. Uchazečka analyzuje tento vývoj a konstatuje, že v průběhu 60. let 20. století nedošlo ke shodě mezi členskými státy Společenství, jenž by přinesla posun v politickém a zahraničním a obranně-bezpečnostním sjednocení Evropy (str.34). Za výrazný milník v integraci evropské zahraniční, obranné a bezpečnostní politiky považuje autorka přijetí Jednotného evropského aktu v roce 1986 (str.36). Jednotný evropský akt uchazečka hodnotí jako významný, nicméně na str. 39 konstatuje, že zakotvoval evropskou spolupráci v oblasti zahraniční politiky, ale tato ustanovení se ukázala jako nepříliš účinná. Proces vedoucí státy Společenství ke Společné zahraniční a bezpečnostní politice je tudíž završen až přijetím Maastrichtské smlouvy o Evropské unii v roce 1992.

Vedle otázek vývoje v rámci ES/EU pokud jde zahraniční a bezpečnostní politiku se autorka v této kapitole zaměřila i na mezinárodněprávní aspekty II. Pilíře Evropské unie, tj. Společnou zahraniční a bezpečnostní politikou. Hodnotí zde společné postoje, společné akce, stanoviska a strategie Evropské unie. Na str. 44 konstatuje, že společná stanoviska mají

právní závaznost. V této souvislosti by mohla uchazečka vyjádřit čím se odlišují od právně závazných aktů přijímaných v rámci prvního pilíře EU. Na str. 45 se autorka zabývá problematikou společných postojů, s tím, že požadavek, aby národní politiky odpovídaly společným postojům vzbuzuje určité nejasnosti, přičemž je možné je rozdělit do čtyř skupin. Dále se v této části rozebírá i otázku společných akcí, které označuje jako nástroje konkrétních operativních opatření (str.46). Kvalifikovaně se v této kapitole autorka zabývá rovněž problematikou mezinárodněprávní subjektivity Evropské unie z hlediska různých přístupů. Na str. 50 dospívá k logickému závěru, že ačkoli Unie zatím právní subjektivitu postrádá, není možné deklarovat ji za právně neexistující či za dostatečně neodlišenou od jiných členských států, jakož i od Evropských společenství. V této části jsou zahrnuty i mezinárodněprávními aspekty ochrany lidských práv v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky (str.52 a násl.).

Ve třetí kapitole se uchazečka zabývá problematikou evropské bezpečnostní a obranné politiky. Poukazuje na složitost tohoto procesu. Současné uspořádání evropské bezpečnostní a obranné politiky považuje autorka za dočasný mechanismus (str.72). Posílení spatřuje zejména v tom, že silnější spolupráce na poli evropské bezpečnosti a obrany bude členským státům Unie přinášet hmatatelné výhody. Za krok k posílení bezpečnostně-obranného mechanismu považuje vytvoření Evropské obranné agentury. Také se v této kapitole uchazečka zaměřila na pravděpodobný vývoj evropské bezpečnostní a obranné politiky a rovněž se zabývá otázkou vztahu Evropské unie a NATO. V závěru autorka hodnotí evropskou bezpečnostní a obrannou politiku.

Pokud jde o celkové hodnocení, práce je založena zejména na historické metodě, jak sama uchazečka uvádí. Z tohoto pohledu zkoumá danou problematiku v jejím vývoji. Snaží se však dané téma zasadit i do širšího rámce mezinárodní bezpečnosti v první kapitole. Autorka pouze nepopisuje daný vývoj, ale provádí i příslušné analýzy a vyjadřuje i vlastní názory. Přes výrazné mezinárodněpolitické aspekty dané práce jsou zde aplikovány právní normy Evropské unie a příslušné normy mezinárodního práva. Pokud jde o literaturu a dokumenty, autorka ve své práci použila řadu odborných děl v českém a anglickém jazyce, které se vztahují k dané problematice a příslušné dokumenty.

Práce **splňuje** požadavky kladené na rigorózní práce a **doporučuji** jí k ústní obhajobě.

Vedle připomínek obsažených výše, by uchazečka při ústní obhajobě mohla vyjádřit svůj názor na budoucí vývoj Evropské bezpečnostní a obranné politiky zejména ve vztahu k NATO.

V Praze dne 31. července 2007

doc. JUDr. Jan Ondřej, CSc., DSc.